

คำวินิจฉัยของ นายนพดล เสงเจริญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๖/๒๕๕๘

วันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพัฒนาสังคมไทย

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพัฒนาสังคมไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคพัฒนาสังคมไทย ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว มาตรา ๒๕ บัญญัติให้พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองได้แจ้งให้พรรคพัฒนาสังคมไทยดำเนินการแล้ว แต่ปรากฏว่า เมื่อครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคพัฒนาสังคมไทย คือ ในวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘ พรรคพัฒนาสังคมไทยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายมาตรา ๒๕ ดังกล่าว เป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคพัฒนาสังคมไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพัฒนาสังคมไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ตามคำร้องดังกล่าว เป็นกรณีที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ส่งเรื่องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพัฒนาสังคมไทย ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงวินิจฉัยให้รับเรื่องนี้ไว้ดำเนินการและรับไว้พิจารณาวินิจฉัยตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๒ และให้ส่งสำเนาคำร้องพร้อมปิดประกาศศาลรัฐธรรมนูญตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๕ วรรคสอง ให้พรรคพัฒนาสังคมไทยยื่นคำชี้แจง และเมื่อครบกำหนดยื่นคำชี้แจง พรรคพัฒนาสังคมไทยไม่ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแต่อย่างใด

พิจารณาคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องแล้ว เห็นว่า ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานตามคำร้องมีเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้แล้ว มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะส่งยุบพรรคพัฒนาสังคมไทย ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง บัญญัติให้พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศกำหนด ก็เนื่องจาก พรรคการเมืองย่อมต้องประกอบด้วยบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกพรรค ซึ่งมีเจตนารมณ์ทางการเมืองสอดคล้องกับอุดมการณ์ หรือหลักการของพรรค มีความศรัทธาเชื่อถือต่อพรรค และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ เช่น บริจาคเงินหรือสิ่งของต่าง ๆ ชื่นชมยินดีกับพรรคเวลาสนทนาปราศรัยกับคนอื่น ๆ ช่วยหาเสียงให้พรรค และลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้สมัครของพรรค รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของพรรค และจำนวนสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ก็เป็นจำนวนที่ฝ่ายนิติบัญญัติเห็นว่าเหมาะสมที่จะทำให้พรรคการเมืองดำเนินกิจการต่อไปได้ ส่วนที่กฎหมายบัญญัติให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ก็เนื่องจากพรรคการเมืองต้องมีการจัดองค์กรของพรรค ซึ่งสัมพันธ์ใกล้ชิดกับ “คน” โดยมีสำนักงานสาขาพรรคเป็นตัวแทน ทั้งที่เป็นสาขาตามกลุ่มคน เช่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มแม่บ้าน หรือกลุ่มอาชีพ กับสาขาตามพื้นที่ เช่น สาขาระดับจังหวัด ระดับอำเภอ เป็นต้น และสำนักงานสาขาต้องมีคณะกรรมการบริหารซึ่งถือว่าเป็น “ฝ่ายการเมือง” ของพรรคและมีเจ้าหน้าที่ประจำ รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ทั้งหลายที่จำเป็นสำหรับสนับสนุนการปฏิบัติงาน

การที่พรรคพัฒนาสังคมไทยได้รับจดแจ้งการจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งเมื่อครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันในวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๔ ปรากฏว่า พรรคพัฒนาสังคมไทยไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย สมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และไม่ดำเนินการให้มีสาขาพรรคครบสี่สาขาในสี่ภาค ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองได้แจ้งให้พรรคพัฒนาสังคมไทยดำเนินการแล้ว แต่พรรคพัฒนาสังคมไทยก็ไม่แจ้งการรับสมัครสมาชิกพรรคการเมือง ตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และไม่แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาตามที่ กฎหมายกำหนดแต่อย่างใด ประกอบกับพรรคพัฒนาสังคมไทยก็มิได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อ ศาลรัฐธรรมนูญแต่ประการใด ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า พรรคพัฒนาสังคมไทยมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๙ กรณีจึง มีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคพัฒนาสังคมไทยได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยสั่งให้ยุบพรรคพัฒนาสังคมไทยตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายนพดล เสงเจริญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ